Archeologienota
HALEN, Loksbergenstraat 22

Programma van Maatregelen
2017G178

HAAST

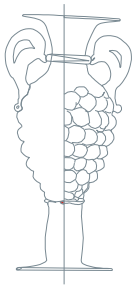
Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

VAN DE KONIJNENBURG, R., (2017), Halen, Loksbergenstraat 22, Archeologienota, HAAST-rapport 2017-47, Bree, D/2017/12654/47

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

© 2017 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2017/12654/47

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Het terrein gefotografeerd vanaf de Loksbergenstraat, perceel 657t, oostzijde ©D. Arnauts

Inhoud

Programma van maatregelen uitgesteld vooronderzoek	
1. Administratieve gegevens	4
2. Aanleiding van het vooronderzoek	6
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	8
4. Gemotiveerd advies	9
5. - 10	10

Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2017G178
Nummer wettelijk depot: D/20176/12654/47
Naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Naam en adres van de opdrachtgever: André Jacobs, Loksbergenstraat 22, 3545 Halen, jacobs.ajc@skynet.be

Locatiegegevens:

Provincie: Limburg
Gemeente: Halen
Deelgemeente: Loksbergen
Adres: Loksbergenstraat 22
Toponiem: Loksbergen
Bounding box:

Het terrein is gelegen ten oosten van de parochiekerk in het centrum van Loksbergen.

De geografische coördinaten, Lambert 72:

Nr	X	Y
1	199425.720	180754.350
2	199498.720	180651.610
3	199401.261	180734.314
4	199476.042	180632.761

Afb.1: Bounding Box

Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Kadastrale ligging van het projectgebied: Het projectgebied omvat 3 kadastrale nummers: Halen, afdeling 2 (Loksbergen), sectie B, perceel 645K3 (2,51 a), 657t (10,44 a) en 645x² (23,79 a). De totale gekadastreerde oppervlakte bedraagt 3674 m² (36a74).

Afb. 2: Kadastraal uittreksel 01/01/2016

2. Aanleiding van het vooronderzoek

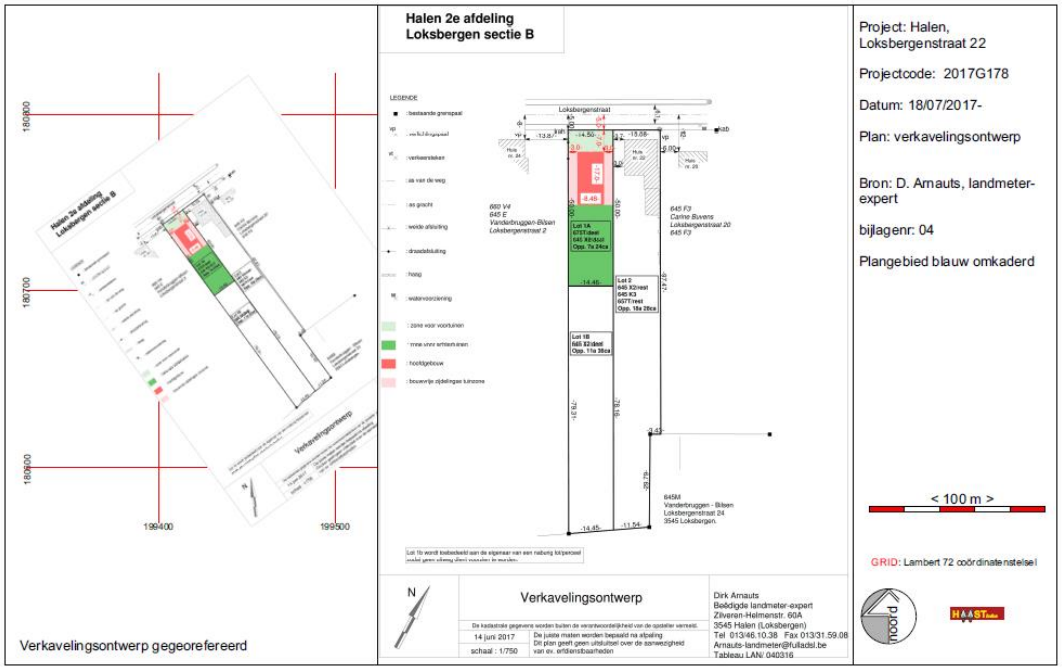
De eigenaar heeft landmeter-expert D. Arnauts uit Halen opdracht gegeven tot opmaak van een verkavelingsaanvraag voor zijn eigendom gelegen aan de Loksbergenstraat 22 te Halen, deelgemeente Loksbergen. Het projectgebied omvat drie kadastrale percelen; B645k3, B657t en B645x². De totale oppervlakte van de kadastrale percelen bedraagt 3677 m². De opmeting van de beëdigde landmeter bedraagt 3688 m²; de optelsom van de verschillende loten in de verkaveling.

Het terrein wordt opgesplitst in 3 loten waarvan:

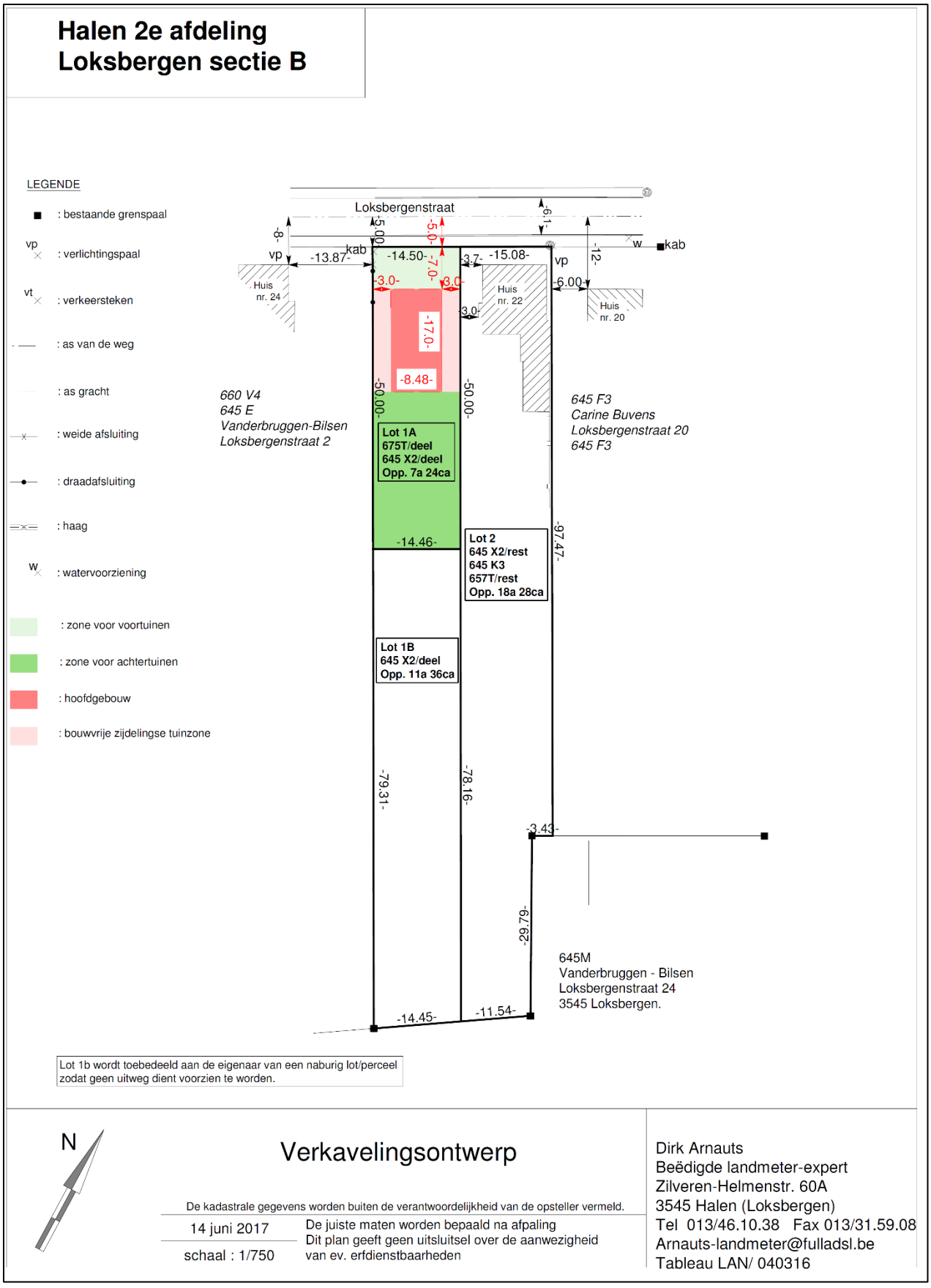
- lot 2 behouden blijft in de bestaande toestand; een woonhuis met tuin, groot 1828 m²
- lot 1A is de nieuw te creëren bouwkavel, groot 724 m²
- lot 1B, groot 1136 m², zal worden afgesplitst en verkocht aan de aanpalende eigenaar om terug in gebruik genomen te worden als landbouwgrond.

Lot 1A is volgens het gewestplan Hasselt-Genk gelegen in woongebied met landelijk karakter, lot 1B is gelegen in agrarisch gebied.

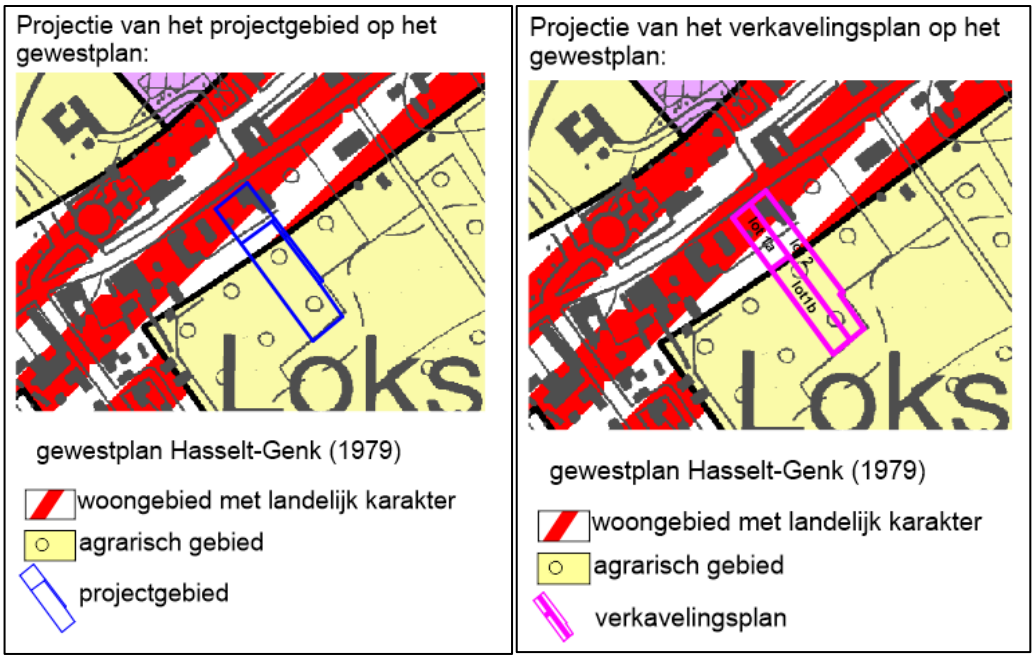
Er worden geen infrastructuurwerken voorzien aangezien de te realiseren bouwkavel gelegen is aan een uitgeruste weg (Loksbergenstraat).

Afb. 3: gegeorefereerd verkavelingsplan zoals aangereikt door D. Arnauts.

Afb. 4: Verkavelingsplan zoals aangereikt door de D. Arnauts.

Afb. 5: Situering van het projectgebied, blauw omkaderde percelen, en het verkavelingsplan, magenta omkaderd, op het gewestplan Hasselt-Genk.

3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

De verkavelingsaanvraag heeft betrekking op drie kadastrale percelen met een totale gekadastreerde oppervlakte van 3674 m² (36,74 a). De opmeting van de beëdigde landmeter bedraagt 36,88 a, de optelsom van de 3 loten, verder opgesplitst in a en b loten. Lot 2 met een oppervlakte van 1828 m² blijft behouden zoals het is; hierop zullen in de toekomst geen bodemingrepen plaatsvinden die een impact kunnen hebben op het bodemarchief. Lot 1b met een oppervlakte van 1136 m² wordt omwille van de ligging in agrarisch gebied terug in gebruik genomen als landbouwgrond, meer bepaald voor de aanplant van fruitbomen zoals al in de jaren 1970-1990 het geval was en mogelijk zelfs al in de 18de eeuw (cfrt afb. 20, detail uit de Ferrariskaart). De vijver zoals ingetekend in de Atlas der Buurtwegen en de topografische kaart uit 1933 omvat ongeveer 75% van de oppervlakte van perceel 657t en heeft ongetwijfeld gezorgd voor een volledige verstoring van mogelijke archeologische sporen.

De bodemingrepen zullen op lot 1b van het projectgebied beperkt blijven tot mogelijk de aanplant van jonge fruitboompjes, hetgeen slechts een minimale impact heeft op de bodemopbouw. Ten slotte zal enkel lot 1a met een oppervlakte van 724 m² mogelijk ernstig verstoord worden door de bouw van een woning aangezien dat lot zal verkocht worden als een bouwkavel. Maar dit kavel wordt ongeveer volledig ingenomen door de oude, ondertussen verdwenen vijver.

Gelet op de herbestemming/bestemming van de verschillende onderdelen van de te realiseren verkaveling en zou enkel lot 1a in aanmerking voor een eventuele archeologische waardering. Maar, dit lot ligt slechts deels in de zone waarop in de 18de en 19de eeuw gebouwen stonden die deel uitmaakten van een boerderijcomplex dat net ten westen van het projectgebied lag. Aan de straatzijde werd een groot deel van het perceel 657t ingenomen door een oude vijver. Daardoor wordt het mogelijk interessante en bedreigde gebied zeer sterk verkleind tot mogelijk slechts 360 m². Eventuele vondsten uit de Nieuwe Tijd en/of later zullen slechts een (zeer) partiële kennis opleveren wat betreft het landgebruik en eventuele andere activiteiten die binnen het projectgebied plaatsvonden.

Er zijn helemaal geen aanwijzingen voor vondsten/sporen uit oudere perioden; steentijd, metaaltijden, Romeinse Tijd, Middeleeuwen.

De potentiële kennisvermeerdering is derhalve zeer beperkt en mogelijk slechts te herleiden tot een partiële kenniswinst wat betreft de Nieuwe Tijd en later.

Binnen het projectgebied bevindt zich een lichte depressie die mede zorgt voor een zeer natte bodemgesteldheid – drainageklasse h in de bodemserie Lhc. De Lhc gronden, stagnosols in de WRB-classificatie - vertonen periodiek sterke wateroverlast. De gronden zijn weinig geschikt voor akkerbouw, maar geschikt voor weide alhoewel de bodem in de zomer sterk kan uitdrogen.
Het zijn bodems met een tijdelijke watertafel – ook wel stuwende watertafel genoemd – waar de infiltratie van het water verhinderd wordt door een ondiepe, weinig doorlatende laag of horizont. Door die periodiek sterke wateroverlast en waterstagnatie wordt de grond onaantrekkelijk voor landbouwdoeleinden en zullen mogelijke kampplaatsen of nederzettingssporen uit de prehistorie en metaaltijden eerder op de hoger gelegen, drogere heuveltoppen dienen gezocht te worden.

Bovendien biedt de slechts zeer beperkte oppervlakte van het terrein die bedreigd wordt door bouwactiviteiten – slechts 724 m², waarvan het grootste gedeelte nog door de oude vijver ingenomen werd - ons inzien weinig of geen mogelijkheden om degelijk archeologisch veldwerk uit te voeren. Via het programma van maatregelen zal derhalve voorgesteld worden het projectgebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

4. Gemotiveerd advies

Omdat

- Binnen het projectgebied twee loten zullen afgesplitst worden waardoor ze niet of nauwelijks bedreigd zijn wat betreft bodemingrepen,
- Slechts een beperkte oppervlakte van het terrein effectief bedreigd is door mogelijke bouwwerken, ca. 724 m²
- Ongeveer de helft van de bedreigde zone ooit deel uitmaakte van een inmiddels gedempte vijver,
- Er weinig of geen aanwijzingen zijn op potentiële kennisvermeerdering wat betreft archeologie en geschiedenis van de streek,
- Er slechts een zeer beperkte kans is op kennisvermeerdering met betrekking tot het verdwenen 17de/18de-eeuwse boerderijcomplex dat net ten westen van het projectgebied lag,
- Door de bodemgesteldheid, waterstagnatie en wateroverlast omwille van de Lhc bodem, het gebied niet aantrekkelijk was/is voor het bouwen van kampen en/of nederzettingen uit de (pre-)historische perioden,
- Door die sterk wisselende waterstanden sporen kunnen gedegenereerd zijn en moeilijk herkenbaar,
- Slechts zeer fragmentair eventueel sporen kunnen aangetroffen worden zonder veel kans op koppeling van sporen aan grotere gehelen/structuren,
- Door het graven van de vijver en het terug dempen ervan sporen – indien ze aanwezig waren – vernietigd zijn en de herkomst van mogelijke archeologica niet achter haalbaar is aangezien de opvulling van de vijver niet noodzakelijk gebeurde met grond van ter plaatse,
- Bij het dempen van de vijver archeologica uit hun oorspronkelijke stratigrafische context zijn gehaald en waardoor ze slechts een indicatie geven van mogelijke antropogene activiteit,
- De kosten van een voortgezet archeologisch traject/onderzoek, in welke vorm dan ook, niet opwegen tegen de mogelijke kenniswinst betreffende de geschiedenis van de omgeving en haar bewoners,
- De aannemer/uitvoerder van de werken gehouden is aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. De melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. **De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden,**

kan besloten worden **het projectgebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek**. Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen zoals al aangehaald in de hogerstaande overwegingen.

5. Vraagstelling en Onderzoeksdoelen

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing

6. Doelstellingen van het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing

7. Te beantwoorden onderzoeksvragen

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing

8. Onderzoeksstrategie en -methode

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing

9. Onderzoekstechnieken

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing

10. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Gelet op het besluit en advies: niet van toepassing